

DOMÁCÍ NÁSILÍ V ČESKÉ REPUBLICE A POLSKU – LEGISLATIVNÍ A STATISTICKÝ ZÁKLAD

Mariola Liszoková

ABSTRAKT

Tento článek pojednává o problematice domácího násilí. Na tuto problematiku je zde nahlíženo v první řadě z pohledu vysvětlení pojmu „domácí násilí“. V této části článku, byly použity názory a myšlenky odborníků z dané oblasti. Druhá část článku se zaměřila na srovnání legislativního rámce, jež se týká domácího násilí v České republice a v Polsku. V poslední části článku se opíráme o statistické údaje, jež srovnávají data týkající se domácího násilí v České republice a v Polsku, jedná se zejména o data týkající se obětí a pachatelů domácího násilí.

Klíčová slova:

domácí násilí, legislativa, srovnání, statistika, oběť, pachatel

ABSTRACT

This article deals with the issue of domestic violence. This issue is viewed here primarily from the point of view of explaining the term "domestic violence". In this part of the article, the opinions and ideas of experts in the field were used. The second part of the article focused on the comparison of the legislative framework concerning domestic violence in the Czech Republic and Poland. In the last part of the article, we rely on statistical data that compares data on domestic violence in the Czech Republic and Poland, especially data on victims and perpetrators of domestic violence.

Keywords:

domestic violence, legislation, comparison, statistics, victim, perpetrator Entered / Edited

Úvod

Násilí má mnoho tváří, a nemá jednu barvu Je vícerozměrné. Týká se různých kategorií obětí: dětí, žen, mužů, ale také seniorů, zdravotně postižených, cizinců... Bohužel se to často skrývá v „labyrintu“ rodiny, komunity a sociálním „spiknutí mlčení“.

Problematika domácího násilí byla ještě donedávna tabuizovaným problémem a v české i polské společnosti stála na samém pokraji zájmu. Tato problematika se stala diskutována nejen v médiích, ale rovněž i v oblastech výzkumných pozic – zejména sociologických. V sociální práci je tato tematika aktuální a týká se nejen žen, ale mužů, dětí a seniorů. Sociální pracovníci a policisté, se v průběhu netabuizovaných let naučili správně identifikovat domácí násilí, tímto způsobem se snaží o eliminaci a vytváření prevence, dochází tak k pochopení dynamiky, vytvoření konceptu a efektivní intervence. Velmi k tomu přispěla i kodifikace zákonů. V tomto článku se seznámíme s pojmem domácího násilí, legislativou týkající se domácího násilí, jak v České republice, tak v Polsku, a na základě dostupných statistických údajů porovnáme výskyt domácího násilí v obou státech. Všichni bychom měli o problému domácího násilí přemýšlet a nebýt vůči němu lhostejní. Nikdy nemůžeme totiž vědět, kdy se můžeme stát svědky nebo oběti domácího násilí.

1. Definice domácího násilí

Hovorový výraz násilí je nejčastěji nahrazován výrazy jako brutalita, krutost a kriminalita. Pojem násilí je nejčastěji chápán jako vztah mezi lidmi, který je založen na použití síly, což ztěžuje sebeobranu oběti kvůli jasné asymetrii moci - jedna strana má výhodu nad druhou; oběť je slabší a pachatel silnější. Násilí by však nemělo být považováno za agresi. To, co odlišuje násilí od agrese, je drtivá síla jedné strany. V případě násilí je to vždy na straně pachatele a v případě agrese je to vyvážené. Účelem násilí je způsobit újmu oběti, způsobit bolest, způsobit utrpení, ponížit. Pachatel ohrožuje zdraví a život oběti. Rovněž si je vědom účinků svého jednání. (Helios, Jedleca, 2017)

Fenoménem domácího násilí se zabývá mnoho odborníků z oblasti sociologie, psychologie, sociální práce, právních věd a v neposlední řadě lékařství. Otázka „domácího násilí“, je diskutována minimálně čtyři desetiletí. Tento fenomén je rizikovým sociálně-patologickým jevem, který se prolíná napříč časem a kulturami. Problematika domácího násilí byla v českém prostředí tabuizovaná. Jak uvádí Topinka teprve až kolem roku 2000 je tento problém tematizován a v roce 2001 byl publikován první reprezentativní výzkum domácího násilí v České republice (Topinka, 2016) Piláková tvrdí „často je přijímána široká definice, podle níž je násilí „jakýkoli akt, který poškozuje oběť“ (v angl. „harmful“), což zahrnuje fyzické útoky, vyhrožování fyzickým násilím, psychické či emocionální násilí, sexuální násilí nebo vyhrožování sexuálním násilím, zanedbávání péče (v případě dětí) či chování zaměřené na kontrolu druhého.“ (Pikálková, 2003)

K domácímu násilí dochází, když člen rodiny, manžel, manželka, partner fyzicky nebo psychicky ovládá druhého partnera a využívá fyzické, ekonomické výhody, vyhrožování, nátlak, vydírání nebo izolaci k morálnímu nebo fyzickému ublížení jiné osobě. Jedná se o úmyslný postup, který umožňuje, aby byla ohrožená osoba podrobena a kontrolována.

Dochází k eskalaci intenzity násilného chování, přičemž role násilné osoba a ohrožené osoby jsou neměnné. Občas se pojem domácí násilí zaměňuje s pojmem partnerské násilí, avšak pojem domácí násilí zahrnuje pojmem širším. Domácí násilí nalezneme v celé oblasti rodinné hierarchie – mezi manžely, sourozenci, dospělými, dětmi, rodiči nebo prarodiči. Tento pojem nelze zaměňovat s partnerskou hádkou, v případě této rozepře jsou si osoby rovnocenné, mají stejné postavení, naopak v domácím násilí jsou role nevyvážené. O domácím násilí se hovoří v případě, jsou-li naplněny klíčové znaky: opakování a dlouhodobost, eskalace, rozdělní rolí, neveřejnost.

Polští autoři rovněž píšou o nárůstu domácího násilí. Násilí je v sociálních kruzích stále častějším jevem. Téměř každý den jsme svědky násilí, jeho obětí nebo pozorovatelů chování, které prokazují něčí výhodu, sílu, sílu, která způsobuje utrpení ostatním, nebo naopak činy, které projevují něčí bezmocnost, potřebují něčí pozornost, způsobují bolest, ponižují, nutí je poddávat se nebo hledat pomoc. Současně téměř každý den sdělovací prostředky informují o nových opuštěných novorozencích, dětech týraných rodiči nebo partnery, dětech umírajících v důsledku bití nebo zanedbávání a sexuálních trestných činech. (Stanek, 2014)

Kotková v publikaci Metodika pro práci s cizinci žijícími v České republice, kteří jsou ohroženi domácím násilím, poukazuje na to, že „domácí násilí je komplikovaným jevem, a přestože se jedná o téma na veřejnosti již poměrně diskutované, neexistuje jednotná obecně uznávaná definice domácího násilí. ... Za domácí násilí je tedy možné považovat fyzické, psychické, sexuální či ekonomické násilí, ke kterému dochází mezi blízkými osobami žijícími společně v jedné domácnosti. Dochází k němu opakovaně a dlouhodobě, zpravidla v soukromí, tedy „za zavřenými dveřmi“, mimo kontrolu společnosti.“ (Kotková, 2010)

Lze tedy konstatovat, že se jedná se o komplikovaný, složitě podmíněný a latentní sociálně-patologický jev. Negativní význam tohoto jevu spočívá v tom, že se hlavně odehrává v soukromí, v úzkém rodinném kruhu, v prostoru lidského soužití, od kterého se očekává rodinné zázemí a bezpečí, podpora a péče, klidný životní souběh, souznění, rovnocennost a partnerství. A dopad domácího násilí je přímo destruktivní vůči celé rodině.

Martinkova zmiňuje čtyři charakteristické znaky domácího násilí, mezi které patří: „opakovanost a dlouhodobost, jasné rozdělení rolí na osoby ohrožené a osoby násilné, stupňování a výskyt násilí obvykle mimo společenskou kontrolu, tedy neveřejně. Tyto znaky byly odvozeny od partnerského domácího násilí, které se z pohledu odborné veřejnosti vyskytuje ve společnosti velmi často. U všech druhů domácího násilí se všechny vyjmenované znaky nemusejí vyskytovat.“ (Martínková, 2014) Vše se tedy odehrává mimo kontrolu veřejnosti za zavřenými dveřmi, mnohé oběti domácího násilí odmítají poskytnout orgánům činným v trestním řízení výpověď, zejména u forem domácího násilí, a právě z tohoto důvodu je obtížné zjistit souhrnné informace o tomto jevu. Nejčastější důvod, proč se ohrožená osoba nesvěří orgánům činným v trestním řízení je především stud a absolutní závislost na osobě násilné.

Ze sociologického pohledu neexistuje obecná charakteristika definice násilí v rodině. Není definováno, co všechno by měl pojem „domácí násilí“ zahrnovat, na vše má vliv hledisko, ze kterého je domácí násilí posuzováno a zkoumáno. Pikálková zdůrazňuje, že: „Existuje vědecké či výzkumné hledisko, které často hledá jasnou nominální definici, která by byla reliabilní a která by mohla být validně operacionalizována – to se pak kloní ke spíše úzkému pojetí násilí jakožto chování konceptuálně odlišného od ostatních forem chování způsobujících škodu či bolest jinému člověku. Humanistická perspektiva pak zdůrazňuje širší přístup k definování násilí v rodině a pojímá je jako celou škálu chování či aktů, které způsobují bolest, resp. škodu jinému člověku ve smyslu bránění rozvoje jeho osobnosti a potenciálu.“ (Pikálková, 2003)

Pojem domácí násilí může obsahovat formu násilí fyzickou nebo psychickou, avšak v převážné většině případů se tyto formy kombinují. Z počátku se jedná o bagatelní slovní urážení ponižování, které přerůstá ve fyzické násilí a psychický teror. Dle Topinky se jedná o „zneužití postavení moci, kterou pachatel v rodině má. Projevuje se nepřiměřenými požadavky, vynucováním podřízenosti oběti a kontroly nad jejím životem. Toto je dosahováno násilím, eventuálně vyhrožováním a využíváním strachu z další újmy“. (Topinka, 2016)

Z výše uvedeného vyplývá, že domácí násilí můžeme považovat za jednu z nebezpečných forem agrese. Domácí násilí lze v současné době poněkud snadno prokázat, ale obtížné je jej odhalit. Účelem rodiny, která tvoří základ společnosti, je vytvořit bezpečné prostředí nejen pro výchovu dětí, ale celkově pro život, avšak v tomto případě dochází k selhání základní funkce rodiny. Domácí násilí patří mezi sociálně patologické jevy, i když v dřívějších dobách bylo násilí považováno za soukromou záležitost rodiny a bylo tabuizováno, s postupem

času se stávalo mezi odborníky diskutovaným tématem, ke kterému se potřebovali vyjádřit nejen z hlediska legislativy.

2. Legislativní rámec „domácího násilí“

Prvním stěžejním právním aktem, který upravuje práva a zaručuje svobody je **Listina základních práv a svobod**, jež nalezneme ve sbírce zákonů pod č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. Z hlediska domácího násilí je nutné zdůraznit tyto články: čl. 1 – lidé jsou si svobodní a rovni důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné; čl. 3 - Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. Přímou domácího násilí se týká čl. 6 - Každý má právo na život. Lidský život je hoděn ochrany již před narozením a čl. 7 - Nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu, následně čl. 8 – Osobní svoboda je zaručena; čl. 10 – každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.

V Polsku se tento právní akt nazývá **Ústavní práva a svobody ze dne 2. dubna 1997** (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskie z dnia 2 kwietnia 1997), tento právní akt popisuje základní svobody, práva a povinnosti člověka a občana ve čl. 2. Vzhledem k domácímu násilí je důležité zdůraznit čl. 30 – Vlastní a nezcizitelná důstojnost člověka je zdrojem lidských a občanských svobod a práv. Je nedotknutelná a za její respektování a ochranu jsou zodpovědné veřejné orgány; čl. 38 – Polsko každému zaručuje právní ochranu života, čl. 40 – Nikdo nesmí být vystaven mučení ani krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení a trestání. Tělesné tresty jsou zakázány; čl. 41 – Každému je zaručena osobní nedotknutelnost a osobní svoboda; čl. 47 - Každý má právo na právní ochranu soukromého a rodinného života, cti a dobrého jména a na rozhodnutí o svém osobním životě.

Další zákon, který se zabývá domácím násilím je na území České republiky **zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje zřizování a provoz intervenčních center, kde intervenční centra jsou poradenská zařízení pro osoby ohrožené domácím násilím. Z pohledu domácího násilí lze zdůraznit díl 2 Sociální poradenství § 37 odst. 3, kde je uvedeno, že odborné sociální poradenství je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob [...] poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí... Následně v § 60 odst. 1 Intervenční centra, je uvedeno, že

na základě vykázaní ze společného obydlí podle zvláštního právního předpisu je osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykázaní intervenčnímu centru. Pomoc intervenčního centra může být poskytnuta rovněž na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním jiné osoby obývající s ní společné obydlí nebo i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se intervenční centrum o ohrožení osoby násilným chováním dozví. Sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány jako služby ambulantní, terénní nebo pobytové.

V Polsku se jedná o **zákon č. 64 ze dne 12 března 2004**, ve znění pozdějších předpisů (Ustawa z dnia 12 marca 2004), kde ve čl. 7 je uvedeno, že sociální pomoc se poskytuje osobám a rodinám zejména z důvodu odst. 7) domácího násilí. V tomto zákoně je rovněž uvedená v čl. 47 krizová intervence, jejímž cílem je obnovit duševní rovnováhu a dovednosti samostatného žití, čímž se zabrání přechodu z krizové reakce na chronické psychosociální selhání, kde odst. 4 popisuje – Matky s nezletilými dětmi a ženy stále zasažené násilím nebo v krizi mohou v rámci krizové intervence najít útočiště a podporu v domovech pro matky s nezletilými dětmi a těhotné ženy. Do těchto domovů mohou být přijati i otcové nezletilých dětí nebo jiní zákonní zástupci dětí, následně čl. 5 uvádí – ministr odpovědný za sociální zabezpečení stanoví nařízením standard týkající se základních služeb poskytovaných domovy pro matky s nezletilými dětmi a těhotnými ženami, jakož i způsob předávání a přijímání do těchto domovů s přihlédnutím k možnosti izolace osob hledajících pomoc před pachatele násilí a překonání krizové situace.

Následujícím zákonem je **zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky**, ve znění pozdějších předpisů, kde lze zdůraznit institut vykázaní. V hlavě VII § 44 a následující pojednává o vykázaní a tento zákon upravuje oprávnění policisty rozhodnout o vykázaní ze společného obydlí, zákazu vstupu do něj a zákazu navazování kontaktu s osobou ohroženou.

Tento zákon je obdobný i v Polsku, jedná se o **zákon č. 30 ze dne 6. dubna 1990**, ve znění pozdějších předpisů, kde v části III, jež tvoří rozsah pravomocí policie, kde v čl. 15 je uvedeno, že policista je oprávněn zadržet osobu, které stanoví přímou hrozbu pro lidský život nebo lidské zdraví. Tento zákon doplňuje **zákon č. 180 ze dne 29. července 2005 o boji proti domácímu násilí**, ve znění pozdějších předpisů (Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie). V tomto zákoně jsou popsány povinnosti a pravomoci policie, které přímo souvisejí s kroky policistů v případě domácího násilí. Podle čl. 9a odst. 1, obec podniká kroky proti domácímu násilí, zejména jako součást práce v interdisciplinárním týmu, kterého součástí je policie.

Dalším důležitým zákonem, který nelze pominout je **zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník**, jež upravuje trestní postih projevů domácího násilí postih projevů nebezpečného pronásledování. Trestní postihy v Polsku upravuje **zákon č. 88/1997 Sb. trestní zákoník**, ve znění pozdějších předpisů.

V České republice nalezneme **zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů**. Tento zákon upravuje postavení dětí, které jsou ohrožovány násilím rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za jejich výchovu. Tento zákon upravuje i oznamovací povinnost. V Polsku obdobný zákon neexistuje, avšak tyto oblasti jsou zahrnuty v **zákoně č. 64 ze dne 12 března 2004**, ve znění pozdějších předpisů.

Když přihlédneme k mezinárodním pramenům, jež jsou stejné pro oba státy tak musíme zdůraznit následující mezinárodní dokumenty:

Všeobecná deklarace lidských práv a svobod, která byla přijata Valným Shromážděním OSN 10. 12. 1948 v Paříži v Palais de Chaillot. V tomto dokumentu je zdůrazněn základní princip, jež poukazuje na fakt, že lidská práva jsou založena na důstojnosti každého jednotlivce, a důstojnost a právo na svobodu je nepopíratelné. V článku 5 je uvedeno „Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.“ (Všeobecná deklarace, 2015).

Dalším důležitým dokumentem je **Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod**, jež byla podepsána dne 04.11.1950 v Římě. Tato úmluva byla vzorem inspirací pro tvorbu Listiny základních práv a svobod každého státu. Z hlediska úmluvy a jejího obsahu lze zdůraznit čl. 3 – zákaz mučení, čl. 5 – právo na svobodu a osobní bezpečnost, čl. 6 – právo na spravedlivý proces a další.

Velmi významným mezinárodním pramenem je **Listina základních práv Evropské unie** ze dne 07. prosince 2000, k jejíž úpravě došlo dne 12. prosince 2007 ve Štrasburku. Tento mezinárodní dokument byl deklarován na zasedání Evropské rady v Nice, a v roce 2007 byla novelizována v souvislosti s finalizací textu. Tato listina se týká šesti tematických okruhů základních lidských práv: důstojnost, svoboda, rovnost, solidarit, občanská práva a soudnictví.

Rovněž nesmíme zapomenout na mladší mezinárodní dokumenty týkající se domácího násilí, mezi které patří Deklarace o odstranění násilí páchaného na ženách, Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen, Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a další.

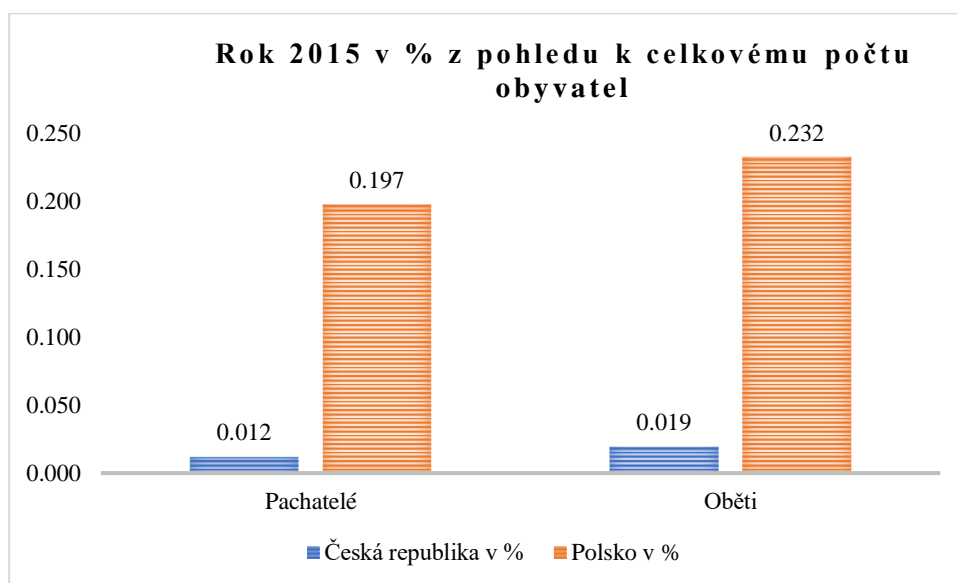
3. Statistické údaje o domácím násilí obou států od 2015 do 2019

Veškeré statistické údaje, které se týkají České republiky jsou čerpány ze stránek Asociace pracovníků intervenčních center ČR, o.s., co s týče Polska jsou čerpány ze stránek Domácí násilí (Przemoc w rodzinie). Srovnání dosavadních údajů za rok 2020 nebylo možné, protože polská strana v současné době nemá tyto údaje uvedené na svých stránkách. Při propočtech na procenta se počítá, že celkový počet obyvatel v České republice činí 10.69 mln. obyvatel a v Polsku činí 37.97 mln. obyvatel.

V roce 2015 v České republice v období od **01.01.2015** do **31.12.2015** bylo shledáno **2.182** osob za ohrožené, a bylo provedeno **1.256** případů vykazání násilné osoby ze společného obydlí na základě rozhodnutí Policie ČR. Z celkového počtu **2.182** ohrožených osob, policie označila **1.317** žen, **182** mužů a **566** nezletilých dětí. K celkovému počtu obyvatel v České republice počet osob páčajících domácí násilí činí **1.317**, což je **0,012%**, počet obětí činí **0,020%**.

Ve stejném sledovaném období, tudíž od **01.01.2015** do **31.12.2015** bylo v Polsku shledáno **97.501** osob za ohrožené, z toho **69.376** žen, **10.733** mužů a **17.392** nezletilých dětí. Bylo shledáno **76.034** případů podezřelých osob páčajících domácí násilí. K celkovému počtu obyvatel v Polsku počet osob páčajících domácí násilí činí **76.034**, což je **0,200%** a počet obětí domácího násilí je **0,257%**.

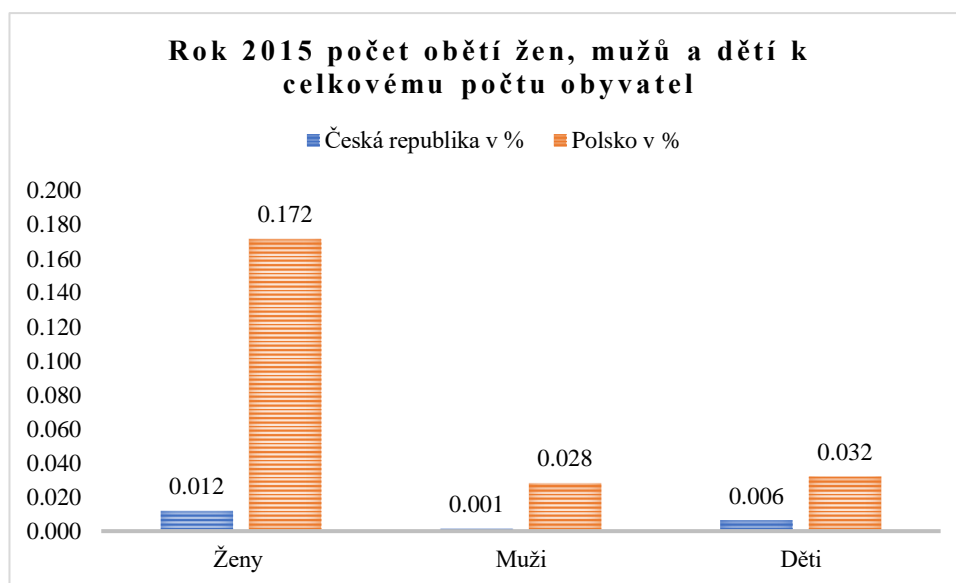
Graf č. 1: Rok 2015 vyjádřený v % z pohledu na celkový počet obyvatel v České republice a Polsku

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že celkový počet pachatelů v roce 2015 v procentech v České republice je zřetelně nižší než počet pachatelů v Polsku. Stejně tak počet obětí domácího násilí je v České republice znatelně nižší, než v Polsku.

Graf 2: Počet obětí (ženy, muži, děti) v roce 2015 vyjádřený v % z pohledu k celkovému počtu obyvatel v České republice a Polsku

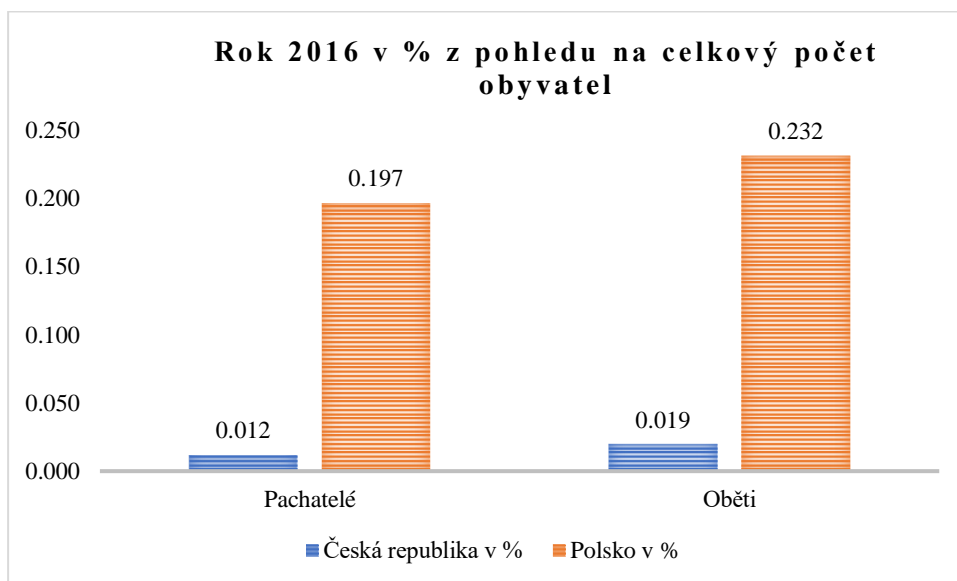
Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že celkový počet obětí v roce 2015 s rozdělením na ženy, muže a děti v procentech v České republice je zřetelně nižší než počet obětí v Polsku.

V roce 2016 v České republice v období od **01.01.2016** do **31.12.2016** bylo shledáno **2.133** osob za ohrožené, a bylo provedeno **1.319** případů vykázaní násilné osoby ze společného obydlí na základě rozhodnutí Policie ČR. Z celkového počtu **2.133** ohrožených osob, policie označila **1.343** žen, **156** mužů a **634** nezletilých dětí. K celkovému počtu obyvatel v České republice počet osob páčajících domácí násilí činí **1319**, což je **0,012%**, počet obětí činí **0,020%**. Vzhledem k předchozímu roku počet pachatelů vzrostl o 2 osoby, a počet obětí klesl o 49 osob.

Ve stejném sledovaném období, tudíž od **01.01.2016** do **31.12.2016** bylo v Polsku shledáno **91.789** osob za ohrožené, z toho **66.930** žen, **10.636** mužů a **14.223** nezletilých dětí. Bylo shledáno **74.155** případů podezřelých osob páčajících domácí násilí. K celkovému počtu obyvatel v Polsku počet osob páčajících domácí násilí činí **74.155**, což je **0,195%** a počet obětí domácího násilí je **0,242%**. Vzhledem k předchozímu roku počet pachatelů klesl o 1.879 osob, a počet obětí klesl o 5.712 osob.

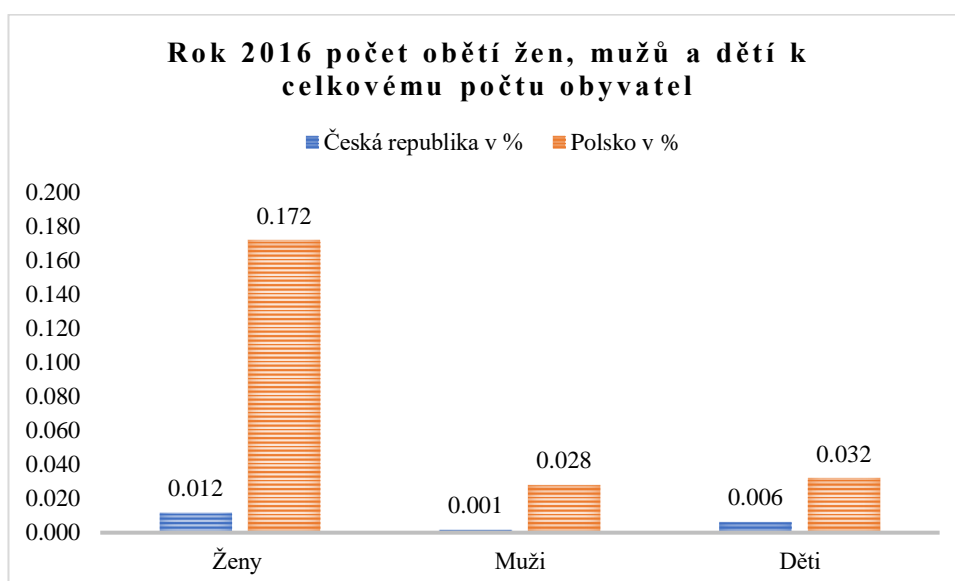
Graf 3: Rok 2016 vyjádřený v % z pohledu na celkový počet obyvatel v České republice a Polsku

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že celkový počet pachatelů v roce 2016 v procentech v České republice je zřetelně nižší než počet pachatelů v Polsku. Stejně tak počet obětí domácího násilí je v České republice znatelně nižší, než v Polsku.

Graf 4: Počet obětí (ženy, muži, děti) v roce 2016 vyjádřený v % z pohledu k celkovému počtu obyvatel v České republice a Polsku

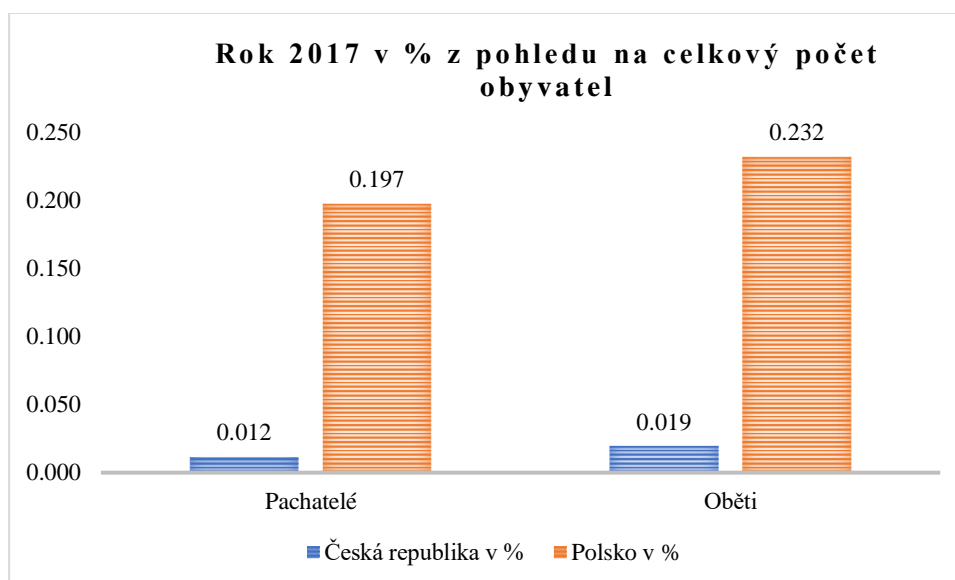
Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že celkový počet obětí v roce 2016 s rozdělením na ženy, muže a děti v procentech v České republice je zřetelně nižší než počet obětí v Polsku.

V roce 2017 v České republice v období od **01.01.2017** do **31.12.2017** bylo shledáno **2.125** osob za ohrožené, a bylo provedeno **1.350** případů vykázaní násilné osoby ze společného obydlí na základě rozhodnutí Policie ČR. Z celkového počtu **2.125** ohrožených osob, policie označila **1.346** žen, **154** mužů a **615** nezletilých dětí. K celkovému počtu obyvatel v České republice počet osob páčajících domácí násilí činí **1.350**, což je **0,013%**, počet obětí činí **0,020%**. Vzhledem k předchozímu roku počet pachatelů vzrostl o 31 osob, a počet obětí klesl o 2 osoby.

Ve stejném sledovaném období, tudíž od **01.01.2017** do **31.12.2017** bylo v Polsku shledáno **92.529** osob za ohrožené, z toho **67.984** žen, **11.030** mužů a **13.515** nezletilých dětí. Bylo shledáno **76.206** případů podezřelých osob páčajících domácí násilí. K celkovému počtu obyvatel v Polsku počet osob páčajících domácí násilí činí **76.206**, což je **0,201%** a počet obětí domácího násilí je **0,244%**. Vzhledem k předchozímu roku počet pachatelů vzrostl o 2.051 osob, a počet obětí vzrostl o 740 osob.

Graf 5: Rok 2017 vyjádřený v % z pohledu na celkový počet obyvatel v České republice a Polsku

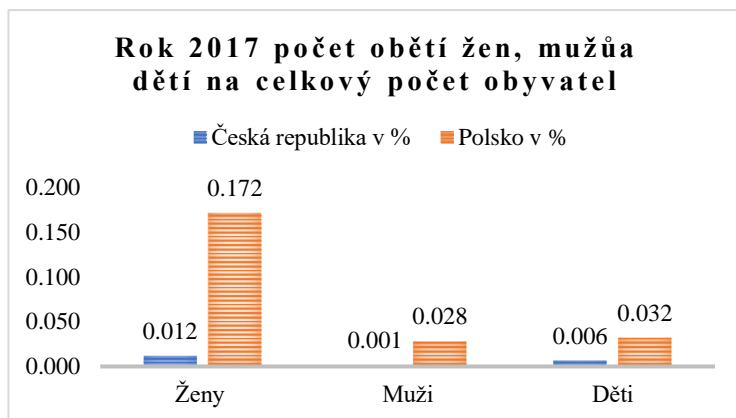

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že celkový počet pachatelů v roce 2017 v procentech v České republice je zřetelně nižší než počet pachatelů v Polsku. Stejně tak počet obětí domácího násilí

je v České republice znatelně nižší, než v Polsku. Při propočtech na procenta se počítá, že celkový počet obyvatel v České republice činí 10.69 mln. obyvatel a v Polsku činí 37.97 mln. obyvatel.

Graf 6: Počet obětí (ženy, muži, děti) v roce 2017 vyjádřený v % z pohledu k celkovému počtu obyvatel v České republice a Polsku.

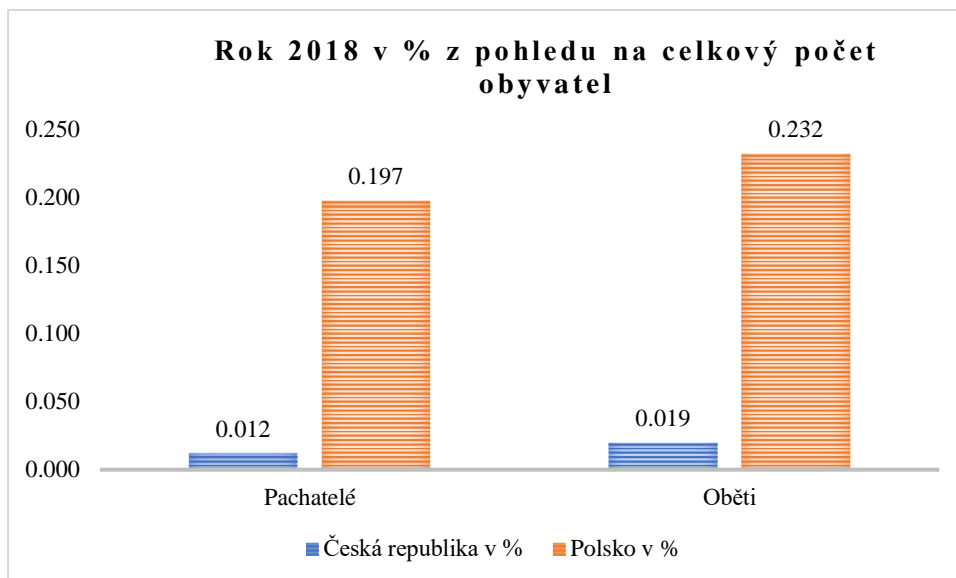
Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že celkový počet obětí v roce 2017 s rozdělením na ženy, muže a děti v procentech v České republice je zřetelně nižší než počet obětí v Polsku.

V roce 2018 v České republice v období od **01.01.2018** do **31.12.2018** bylo shledáno **2.149** osob za ohrožené, a bylo provedeno **1.283** případů vykázaní násilné osoby ze společného obydlí na základě rozhodnutí Policie ČR. Z celkového počtu **2149** ohrožených osob, policie označila **1.285** žen, **153** mužů a **711** nezletilých dětí. K celkovému počtu obyvatel v České republice počet osob páčajících domácí násilí činí **1.283**, což je **0,012%**, počet obětí činí **0,020%**. Vzhledem k předchozímu roku počet pachatelů klesl o 67 osob, a počet obětí vzrostl o 16 osob.

Ve stejném sledovaném období, tudíž od **01.01.2018** do **31.12.2018** bylo v Polsku shledáno **88.133** osob za ohrožené, z toho **65.057** žen, **10.672** mužů a **12.404** nezletilých dětí. Bylo shledáno **73.654** případů podezřelých osob páčajících domácí násilí. K celkovému počtu obyvatel v Polsku počet osob páčajících domácí násilí činí **73.654**, což je **0,194%** a počet obětí domácího násilí je **0,232%**. Vzhledem k předchozímu roku počet pachatelů vzrostl o 2.552 osob, a počet obětí klesl o 4.396 osob.

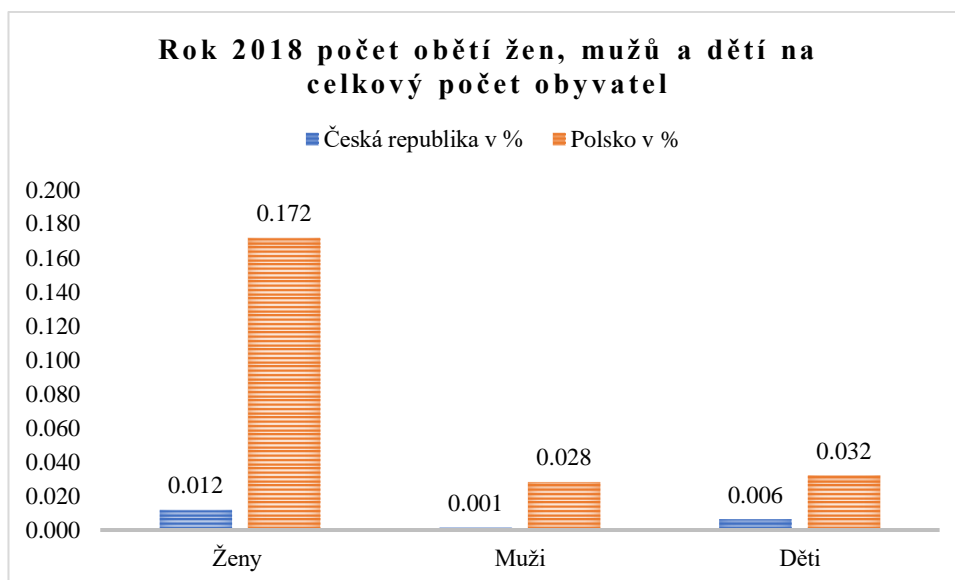
Graf 7: Rok 2018 vyjádřený v % z pohledu na celkový počet obyvatel v České republice a Polsku

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že celkový počet pachatelů v roce 2018 v procentech v České republice je zřetelně nižší než počet pachatelů v Polsku. Stejně tak počet obětí domácího násilí je v České republice zřetelně nižší, než v Polsku.

Graf 8: Počet obětí (ženy, muži, děti) v roce 2018 vyjádřený v % z pohledu k celkovému počtu obyvatel v České republice a Polsku

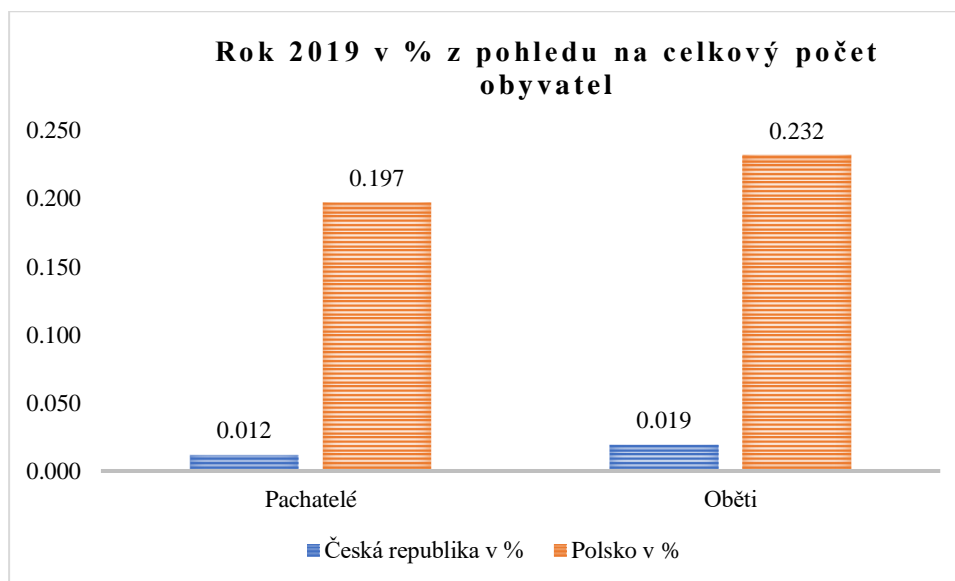
Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že celkový počet obětí v roce 2018 s rozdělením na ženy, muže a děti v procentech v České republice je zřetelně nižší než počet obětí v Polsku.

V roce 2019 v České republice v období od **01.01.2019** do **31.12.2019** bylo shledáno **2.076** osob za ohrožené, a bylo provedeno **1.256** případů vykázaní násilné osoby ze společného obydlí na základě rozhodnutí Policie ČR. Z celkového počtu **2.076** ohrožených osob, policie označila **1.245** žen, **160** mužů a **671** nezletilých dětí. K celkovému počtu obyvatel v České republice počet osob páchajících domácí násilí činí **1256**, což je **0,012%**, počet obětí činí **0,019%**. Vzhledem k předchozímu roku počet pachatelů klesl o 27 osob, a počet obětí klesl o 76 osob.

Ve stejném sledovaném období, tudíž od **01.01.2019** do **31.12.2019** bylo v Polsku shledáno **88.032** osob za ohrožené, z toho **65.195** žen, **10.676** mužů a **12.161** nezletilých dětí. Bylo shledáno **74.910** případů podezřelých osob páchajících domácí násilí. K celkovému počtu obyvatel v Polsku počet osob páchajících domácí násilí činí **74.910**, což je **0,197%** a počet obětí domácího násilí je **0,231%**. Vzhledem k předchozímu roku počet pachatelů vzrostl o 1.256 osob, a počet obětí klesl o 101 osob.

Graf 9: Rok 2019 vyjádřený v % z pohledu na celkový počet obyvatel v České republice a Polsku

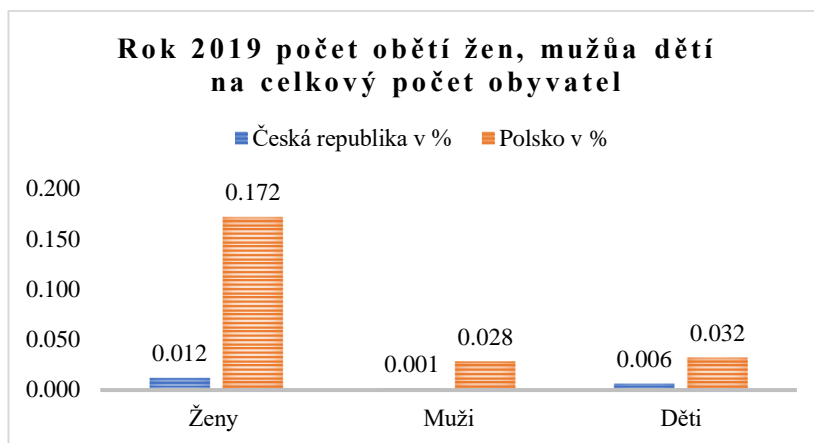

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že celkový počet pachatelů v roce 2019 v procentech v České republice je zřetelně nižší než počet pachatelů v Polsku. Stejně tak počet obětí domácího násilí je v České republice znatelně nižší, než v Polsku. Při propočtech na procenta se počítá, že

celkový počet obyvatel v České republice činí 10.69 mln. obyvatel a v Polsku činí 37.97 mln. obyvatel.

Graf 10: Počet obětí (ženy, muži, děti) v roce 2019 vyjádřený v % z pohledu k celkovému počtu obyvatel v České republice a Polsku

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že celkový počet obětí v roce 2019 s rozdělením na ženy, muže a děti v procentech v České republice je zřetelně nižší než počet obětí v Polsku.

Závěr

Cílem tohoto článku bylo přiblížit problematiku domácího násilí v České republice a v Polsku. Na základě srovnání legislativy a statistik obou států, zjistit, zda oba státy řeší domácí násilí a o jaký právní základ se opírají. Statistiky prokázaly, že „trend“ domácího násilí neklesá, drží se zhruba na stejné úrovni od roku 2015. Domácí násilí již není tabuizovaným problémem, jedná se o problém nás všech. I když v porovnání s celkovým počtem obyvatel, se může zdát, že se jedná pouze o mizivou část obyvatelstva České republiky a Polska, avšak nesmíme být k tomuto problému „slepí“.

Reference

Asociace pracovníků intervenčních center ČR, o.s. http://www.domaci-nasili.cz/?page_id=255

BARVÍKOVÁ, J. – PALONCYOVÁ, J. Děti, rodiče a domácí násilí: výzkum klientely Acorusu, z.ú. Praha: VÚPSV, 2016. 217 s. ISBN 978-80-7416-245-9.

HELIOS, J., JEDLECKA, W. Współczesne oblicza przemocy: Zagadnienia wybrane. Wrocław: Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, 2017. 187 s. ISBN 978-83-65431-65-3.

LEVOVÁ, J. a kol. Metodika pro práci s cizinci žijícími v České republice, kteří jsou ohroženi domácím násilím. Brno: Spondea při ČČK Brno, 2010. 167 s. ISBN 978-80-254-8499-9.

MARTINKOVÁ, M. – SLAVĚTÍNSKÝ, V. – VLACH, J. Vybrané problémy z oblasti domácího násilí v ČR. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2014. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). 127 s. ISBN 978-80-7338-139-4.

PIKÁLKOVÁ, S. a kol. Mezinárodní výzkum násilí na ženách - Česká republika/2003: příspěvek k sociologickému zkoumání násilí v rodině. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, c2004. 152 s. ISBN 80-7330-054-0.

STANEK, K. Praca socjalna z osobą lub rodziną z problemem przemocy. Warszawa: WYG International Sp. z o.o., 2014. 200 s. ISBN 978-83-7951-309-3.

TOPINKA, D. a kol. Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu: základní fakta a výsledky. Ostrava: SocioFactor, 2016. 162 s. ISBN 978-80-906615-0-9.

VANÍČKOVÁ, E. - HANÁČEK, J. - KRPÁLKOVÁ, J. - PAPEŽOVÁ, H. - PROKOPOVÁ, Z. – ŠEBLOVÁ, J. – VITOUŠOVÁ, P. Domácí a genderově podmíněné násilí: manuál pro lékaře. Praha: UK - 3. LF, 2017. 59 s. ISBN 978-80-87878-30-9.

Všeobecná deklarace lidských práv https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/12/UDHR_2015_11x11_CZ2.pdf

Kontaktní údaje:

PhDr. Mariola Liszoková, Ph.D., doktorand PhD.

Vysoká škola zdravotnictva a sociálnej práce sv. Alžbety

mariola.krakowczykova@seznam.cz